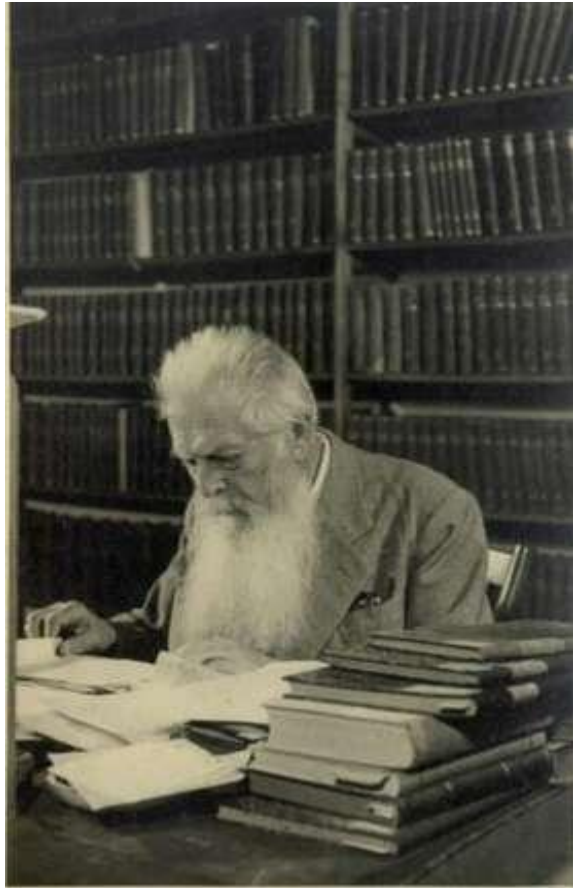

Alenka Šivic-Dular

**RAJKO NAHTIGAL IN SNOVANJE
ZNANSTVENIH USTANOV NA
SLOVENSKEM**

(Ljubljana, 8. julija 2019)

Kratka biografija

- (Novo mesto, 1877 – Ljubljana, 1958).
- Gimnazijsko šolanje (Novo mesto, Ljubljana) in matura (1895).
- Študij na dunajski univerzi (1895–1899): klasična in slovanska filologija ter indoevropéistika. Doktorska promocija (1901).
- Bivanje v Rusiji (1901–1902).
- Službovanje na Dunaju (1902–1913).
- Univerza v Gradcu (Graz) 1913–1919.
- Univerza
- v Ljubljani (1919–1953).

Področja znanstvenega dela

- Albanistika (1908–1923).
- Slovanska filologija:
  - Paleoslavistika.
  - Rusistika.
  - Primerjalno slovansko jezikoslovje.
  - Onomastika, etimologija, leksikologija.
  - Družbena in strokovna publicistika.

Bibliografija in izbrana knjižna dela

- *Freisingensia* I–IV (1915, 1918, 1924).
- *Starocerkvenoslovanske študije* (1936).
- *Rekonstrukcija treh starocerkvenoslovanskih izvirnih pesnitev* (1944).
- *Euchologium Sinaiticum*: Starocerkvenoslovanski glagolski spomenik I–II (fotografski posnetek spomenika s kritičnim komentarjem spomenika; 1941, 1942).
- *Jerneja Kopitarja spisi 1818-1824* (II/1, 1944) in *1825-1834* (II/2, 1945).
- *Akzentbewegung in der russischen Formen- und Wortbildung. I. Substantiva auf* (1922).
- *Ruski jezik v poljudni luči* (1946).
- *Staroruski ep Slovo o polku Igořeve* (1954).
- *Slovanski jeziki* (1938, 1952).

Znanstvenoorganizacijsko delovanje v »graškem« obdobju

- Delovanje v Seminarju za slovansko filologijo.
- Sodelovanje s *Časopisom za zgodovino in narodopisje* pod uredništvom zgodovinarja Antona Kaspreta.
- Zbližanje s Franom Ramovšem in začetek njunega organizacijskega-strokovnega sodelovanja.

Prevrat oktobra 1918 – ob koncu prve svetovne vojne

- Narodna vlada v Ljubljani.
- Kulturni odsek pri Narodni vladi (ustanovljen avgusta 1918).
- Znanstveni pododsek Kulturnega odseka (vodi: A. Breznik).

Zahteva nacionalnega programa: ustanovitev univerze in akademije znanosti in umetnosti.

- Napovedana razprava o osrednji knjižnici, akademiji znanosti in univerzi v Kulturnem odseku. Fran Ramovš prosi Rajka Nahtigala za stališče.
- Nahtigalovi predlogi: čimprejšnja ustanovitev univerze – znanstvena knjižnica – združevanje znanstvenih knjižnic v univerzitetno – ustanovitev »strogo znanstvenega društva« z lastnim glasilom, ki bi postalo glasilo akademijskega razreda – vprašanje financiranje glasila – seminar kot primerna oblika za slavistiko – določitev postopnosti potrebnih korakov.

Faze v ustanavljanju univerze

- **Prvotni predlog 1918:** Ustanovitev slovenističnih stolic v Zagrebu in Beogradu in postopna organizacija slovenske univerze.
- **Sprejeti predlog 1918:** Zahteva se takojšnja ustanovitev slovenske univerze in začasni provizorij na univerzi v Zagrebu. – Odločitev za takojšnjo ustanovitev prvih fakultet: teološke, medicinske in visoke tehnične šole (januar-februar 1919).

- **Soglasje za ustanovitev univerze** (marca 1919):
Pospešitev organizacije (marca 1919). – Finančno pogojeni organizacijski zastoji. – Sprejem Zakona o Univerzi v Ljubljani (julija 1919) in imenovanje prvih rednih profesorjev (avgusta 1919). – Oblikovanje univerzitetnih in fakultetnih organov (septembra 1919) in organizacija delovnih pogojev. – Začetek zimskega semestra: 1. decembra 1919.
- **Filozofska fakulteta in Seminar za slovansko filologijo.**
- **Prvo predavanje:** 3. decembra 1919.

Zorenje ideje o ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti

- Vloga Slovenske matice, prvega založniškega, kulturnega in znanstvenega društva na Slovenskem.
- Vloga *Časopisa za zgodovino in narodopisje*.
- Koncepti in izdajanje *Časopisa za slovenski jezik, književnost in literaturo* (1916 – januar 1921 in spodletela finančna povezava s Slovensko matico (in neredno izdajanje do 1931)).

- Ustanovitev *Znanstvenega društva za humanistične vede* kot zametka današnje Slovenske akademije znanosti in umetnosti (novembra 1938) in njegova publicistična dejavnost.